WASHINGTON 6 C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ЛИСТОПАДА 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 3, 1955. No. 212. VOL. LXII.

УРЯД АЙЗЕНГАВЕРА ПРОЄКТУЄ ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Уряд президента Айзенгавера проєктує збільшити допомогу недорозвиненим країнам в Азії й Африці, щоб зменшити пропаганду Совєтів в тих державах, яким в останньому часі комуністи почали інтенсивно допомагати. З Вашингтону повідомляють, що частина членів кабінету Айзенгавера звернеться до Президента, щоб ЗДА збільшили свої видатки на допомогу закордонові та піднесення техніки в тих країнах, але одночасно зазначують, що деякі впливові урядові особи противляться збільшенню допомоги закордонові. Про ці справи Президент конферуватиме вже в Вашингтоні, куди він має прибути 11 листопада, якщо лікарі погодяться на те, що пацієнт в тому дні зможе залишити шпиталь у Денвері. Директор Адміністрації Міжнародної Співпраці Джан Б. Голлістер заявив, що він зовсім не турбується тим, що Совєти почали допомагати деяким країнам в Азії й Африці. Голлістер сказав, що він навіть думає зменшити в найближчому фінансовому році допомогу закордонові. Це буде вже третя проба збільшити допомогу недорозвиненим країнам, бо два давніші проєкти в цій справі Конґрес був відкинув. Деякі американські політики стурбовані тим, що в останньому часі Совєти не тільки продають зброю деяким африканським державам, але навіть стараються допомагати азійським і африканським країнам для піднесення їхньої економіки і технічної розбудови. Москва не тільки продала Єгиптові зброю, але й запроєктувала вибудувати греблю на Нілі на південь від Асвану. Тепер Совєти ведуть переговори з урядами Індії, Афґаністану, Югославії, Бірми, Індонезії, Йорданії, Цейльону, Еквадору і Пакістану, пропонуючи допомагати цим державам в розбудові їхньої національної господарки. Індія і Афґаністан вже користають із совєтської фінансової допомоги. Совєтський амбасадор в Каїро Д. С. Семйонович Солод сказав: „Висилатимемо наші наукові, сільсько-господарські і метеорологічні місії та всякі інші делеґації, щоб допомогли тим країнам", які потребують нашої допомоги. Цим станом затривожені деякі члени уряду Айзенгавера. Досі ЗДА видали від 1950 року на допомогу закордонові велику суму 36,190,000,000 долярів. З того на військову допомогу видали — 24,170,000,000 долярів, на технічну допомогу — 11,566,000,000 долярів, і на інші допомоги — 450,000,000 долярів. В останніх роках була тенденція зменшувати допомогу чужим країнам, а тепер деякі члени уряду хотіли б її знову збільшити.

Президент прийме в шпиталі ґватемальського президента Кастілля Армаса

Денвер, Колорадо. — Пресовий секретар президента Айзенгавера Джеймс С. Гаґерті повідомляє, що Айзенгавер дня 9 листопада прийме в шпиталі ґватемальського президента Карльоса Кастілля Армаса. Це буде рідкий випадок в дипломатичному протоколі, що Президент ЗДА приймає голову чужої держави не в Білому Домі в Вашингтоні. Ґватемальський президент прилетить до Денверу на Айзенгаверовім літаку „Колюмбіна ІІІ" із Ст. Луїс, Мо., а після візити в Айзенгавера відлетить до Гавстону, Тексас. Ґватемальський президент Карльос Кастілльо перебуває в цій країні як гість американського уряду, куди його запросив президент Айзенгавер ще перед своїм занедужанням. У Вашингтоні полковник Кастілльо буде три дні, а пізніше оглядатиме Ню Йорк, Дітройт, Ст. Луїс, Гавстон і Ню Орлінс. У Вашингтоні Ґватемальський президент конферуватиме з американськими урядовцями в справі допомоги, яку його країна має дістати від ЗДА в сумі 24,500,000 долярів. Минулого року Ґватемаля дістала від ЗДА тільки 10,000,000 долярів. Після прибуття до Вашингтону ґватемальських гостей — президента Кастілля і його дружину, вітав в імені президента Айзенгавера віце-президент Ричард М. Ніксон з своєю дружиною, відчитуючи депешу Айзенгавера, в якій американський президент жалує, що внаслідок недуги не міг особисто привітати голову Ґватемальської Республіки. Салютом 21-ої гармати, згідно з церемоніялом, привітали президента Кастілля після його прибуття до столиці ЗДА. Під час прийняття, яке віце-президент Ніксон влаштував на честь ґватемальських гостей, віце-президент Ніксон хвалив президента Кастілля та його країну за те, що звільнилися від комуністичної диктатури, яка загрожувала і іншим американським державам.

В АМЕРИЦІ

● **Нюйорська поліція** заарештувала стюарда карабля „Ассирія" Р. Джана Морфета, який у своїй кабіні перепачковував шліфовані диjаманти вартости 75,000 долярів. Морфет походить з Англії, а корабель є власністю „Кунард Лайн".

● **Перед Карнеґі Гол** стояли в черзі 8,000 осіб, щоб купити квитки на реситаль совєтського скрипаля Давида Ойстраха. На два концерти продано 5,520 квитків. Адміністратор Карнеґі Гол сказав, що ще не бачив перед касами такої довгої черги.

● **Президент Айзенгавер** вислав привіт зборам членів Міжамериканського Пресового Товариства, які відбуваються в Ню Орлінсі, Луїзіяна. Президент бажає успіху цьому товариству ,яке працює для зміцнення приязні і поступу Західньої Півкулі.

● **Дві молоді японки**, Йоші Гарада і Мітсуко Курамото, дякували Організації Жидівських Жінок, яка уможливила їм прибути з Японії до Ню Йорку, де їм зроблено кілька пластичних операцій, після чого майже не пізнати, що їхні обличчя були спотворені внаслідок вибуху атомової бомби в Гірошімі. Операції цим японкам зроблено в шпиталі Монт Сайней.

● **Невислідженi** досі бандити вночі пограбували на чотирьох летовищах в стейтах Вискансін і Мишіґен 1,048 долярів.

● **Панна Флоренс Кірлін** є першою жінкою, яка виконує обов'язки діючого заступника державного секретаря, бо дійсний заступник шефа цього департаменту у службових справах перебуває в Европі.

● **В зоні Панамського Каналу** розбився літак американської фльоти, при чому згинули вісім осіб, а тільки одна особа врятувалася. Причина катастрофи: мотор престав діяти на висоті 150 стіп.

● **На Конґресі Американських Університетських Хірургів** ствердженo, що найкращим засобом проти попечення пальців є холодна вода. Попечений палець треба негайно підставити під кран з холодною водою і тримати його так впродовж 15—30 хвилин.

● **З добродійного Відділу** Крайової Ради Церков впродовж трьох років видано на допомогу бідним більйон долярів. Ці гроші видавано на харчі, одежу, і мешкання та лікування тим, хто цього потребував .

● **У в'язниці в Джессай**, Джорджія два в'язні були приділені до тресури собак-детективів. Коли ці в'язні втекли з тюрми, ними витреновані собаки знайшли їх впродовж п'ятьох години, і сторожа привела втікачів назад до тюрми.

ЗУСТРІЧ ТРУМАНА ІЗ СТІВЕНСОНОМ У ШИКАҐО

Перебуваючи в Шикаґо колишній президент Геррі С. Труман зустрівся з Адлеєм Стівенсоном, демократичним кандидатом на Президента в 1952 році. Вони відбули 45-хвилинну розмову, але не хотіли подати репортерам, про що вони говорили.

Генерал Кларк остерігає проти совєтських усмішок

Ню Йорк, Н. Й. — Президент військової академії в Сітедел, Південна Каролайна, емеритований ґенерал Марк В. Кларк, промовляючи на відзначуванні роковин незалежности Австрії в готелі „Савой Пляза" в Ню Йорку, остерігав західню демократію, щоб не вірила Совєтам, які своїми усмішками хочуть знечулити сторожкість Заходу. Совєти, сказав ген. Кларк, змінили тільки методи і вдають, що вони будуть дотримуватися своїх зобов'язань у відношенні до вільних держав світу. Генерал Кларк набрався недовір'я до Совєтів у зустрічах з ними в Австрії, Лондоні, Москві і Кореї, де він виступав як командант збройних сил ОН, або як дипломат. Австрійський амбасадор д-р Карл Грубер, дякуючи народові ЗДА за допомогу Австрії, заявив, що Австрія, хоч і невтральна, але твердо протикомуністична.

Шеф армії не вірить в атомову війну

Сан Франсіско Каліфорнія. — Шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор заявив на зборах Коммонвелт Клюбу, що він не вірить, щоб якане-будь держава відважилася на атомову війну, поки ЗДА мають сильну відплатну зброю. Але генераз Тейлор підкреслює, що існує можливість льокальної агресії проти вільного світу. Про все це — сказав шеф штабу армії, — мусять пам'ятати ЗДА, і розбудовувати свою атомову й водневу зброю, бо тільки сила цієї країни стримує агресора від загальної світової війни. „Існує постійна небезпека ворожих виступів проти слабших держав, які є членами громади вільних держав." На думку генерала Тейлора, американські війська, які стоять поблизу залізної і бамбусової заслони, — це сила, яка втримує мир у світі.

Українці Шикаґо з успіхом вшанували Роковини Листопаду

Шикаґо, Ілл. (В. Н.). — Листопадові Роковини відзначила місцева українська громада в цьому році з повним успіхом у неділю, 30-го жовтня. Це традиційне Листопадове Свято, що його влаштувала Ліґа Американців Українського Походження, стейтова фіія УКК, відбулося в переповненій залі Школи св. Николая. Головним промовцем на Святі був мґр. Михайло Кушнір з Вашинґтону, а в мистецькій програмі свята взяли участь: віольончелістка Христя Колесса з Торонта, піяністка Єльва Барабаш, солістка-сопран Люба Левицька з Торонта при фортепіяновому акомпаніяменті проф. В. Шуця, хор церкви св. Николая під управою п. Д. Іванкова та хор „Сурма" під диригентурою п. Р. Андрушка, оркестра СУМА під проводом капітана Ів. Барабаша і деклaматори: Марійка Іващук, панна Яцків та Богдан Лесюк. Свято попередили відповідні радіоавдиції, а в неділю церковні відправи та молебні за поляглих Героїв. — Весь дохід з імпрези призначено на допомогу українським воєнним інвалідам.

Вийшов з друку перший зошит словникової частини Енциклопедії Українознавства

Мюнхен. — Заходами Наукового Товариства ім. Шевченка у видавництві „Молоде Життя" у Мюнхені появився перший зошит другої (словникової) частини Енциклопедії Українознавства. Повне видання цієї словникової або гаслової частини вийде 20-ма зошитами, які складуться на чотири томи в об'ємі около 1,600 сторінок. Перша загальна частина цієї Енциклопедії Українознавства в трьох томах появилася вже в 1949 році. Головним редактором цього монументального твору є проф. д-р Володимир Кубійович і його заступником проф. Микола Глобенко.

25-річчя „Нового Шляху" у Вінніпеґу

Вінніпеґ. — Єдиний український півтижневик у Канаді „Новий Шлях", що його видає Українська Національна Видавнича Спілка у Вінніпеґу, і що його вважають неофіційним органом УНО, відзначив дня 30 жовтня ц. р. 25 річчя своєї діяльности. Перше число „Нового Шляху" вийшло 30 жовтня 1930 року і було присвячене польській пацифікації на Західній Україні. Відзначуючи цю річницю, редакція „Нового Шляху" радіє, що пропаґована ним ідея української єдности і співпраці починає здійснюватися, що „все частіше і голосніше лунають голоси про конечну потребу консолідації та координації українських сил" і що „поволі але неперивно ці заклики та словні декляраціï стають ділом".

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА В ЛМКЛЮБІ ПРОДОВЖЕНА

Мистецька виставка померлих мистців, що відбувається в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, продовжена на загальне бажання до неділі 6 листопада ц.р.

УКК ПРИГАДУЄ ДОЛЛЕСОВІ СПРАВУ СОВЄТСЬКИХ В'ЯЗНІВ

ГОЛОВА УКК ЗАКЛИКАЄ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ВИДВИГНУТИ ЦЮ СПРАВУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Вашингтон. — Голова УК-Комітету, проф. Лев Добрянський, звернувся минулого понеділка окремою телеграмою до державного секретаря Джана Фостера Доллеса, що перебуває в Женеві, Швайцарія, на конференції міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, пригадуючи йому справу концентраційних таборів та переповнених в'язниць у Совєтах і закликаючи його, щоб він справу звільнення всіх політичних в'язнів видвигнув як домагання Заходу в рямках третьої точки нарад відносно східньо-західніх зв'язків і відпруження. В телеграмі голова УКК інформує, що звільнені тепер з совєтського ув'язнення німці подають, що в совєтських концентраційних таборах і в'язницях перебуває ще велитезна кількість політичних в'язнів, в тому і деяка кількість американських громадян, а понад 60 відсотків тих в'язнів становлять українці. „Справжня дійсність духа Женеви та чесні східньо-західні зв'язки вимагають в загальному принципі масового звільнення всіх політичних в'язнів" — сказано в телеграмі. Вістку про цю телеграму подали в повідомленні з Вашингтону газети, між ними нюйоркська „Геральд Трибюн".

Афґаністан переговорює в справі одержування зброї від Чехословаччини

Вашингтон. — В дипломатичних колах одержано повідомлення, що афґаністанський уряд веде переговори з комуністичною Чехословаччиною в справі одержування чеської зброї. Повідомлення це підтверджує заява афґаністанського радіо, що Афґаністан прийняв запрошення чехословацького уряду вислати мілітарну місію до Чехословаччини, де б вона оглянула найновіші роди мілітарного озброєння і виряду. Також афґанський амбасадор в Каїро (Єгипет) Салагеддін Салґоокі заявив у вівторок цього тижня, що Афґаністан купуватиме совєтську зброю, якщо Захід не схоче йому її постачати. Важання Афґаністану спроваджувати зброю з Чехословаччини, викликане, як думають в політичних колах, рішенням Пакістану об'єднати свої західні провінції в одну адміністраційну одиницю. В одній із цих провінцій (у т. зв. Північно-Західній Прикордонній Провінції) живе 7 мільйонів душ племени Патан які говорять мовою Пушту, спорідненою з мовою афґаністанців. Афґаністан домагається для цього племени політичної незалежности. Американський уряд досі не одержав жадного офіційного повідомлення з Кабулю (столиця Афґаністану) про заходи афґаністанського уряду в справі спроваджування зброї з Чехословаччини.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ПРЕДЛОЖИЛИ ПЛЯН ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Женева. — Східньо-німецький комуністичний уряд розподілив поміж членів Женевської конференції, обсерваторів і журналістів власний плян об'єднання Німеччини, який має постільки значення, що він напевне узгіднений з Совєтами і знайде докладне віддзеркалення в офіційному проєкті, що його заповів Молотов. Ото ж — як коментує чоловий кореспондент „Н. Й. Таймс-у" з Женеви, шеф лондонського бюра того часопису, Дрю Мідлтон, — східньо-німецькі комуністи взорувались на „Люблинському прикладі", себто совєтській штучці з „коаліційним" польським комуністично-демократичним урядом який був короткою перехідною стадією до захоплення цілої влади виключно комуністами, викинення і винищення не-комуністичних міністрів та заведення в цілому краю комуністичних „порядків". Те саме перевів Вишинський в Румунії і те саме сталося в усіх інших теперішніх сателітних державах. Ото ж у східньо-німецькому пляні говориться про створення спільної „ради" з представників західнього і східнього німецьких парляментів. Томущо Західня Німеччина має 50 мільйонів мешканців, а Східня тільки 18, то комуністи погоджуються, що репрезентація Західньої Німеччини має бути численніша проте це не має практичного значення, бо — згідно з комуністичним проєктом — всі рішення такої одної „ради" мусіли б бути одноголосні. Ця спільна „рада" переводила б „затіснення" взаємин між обома Німеччинами напр. у ділянці поштового руху, комунікації і торгівлі. Вона підготовила б теж „вільні" вибори, але комуністи не кажуть що вони розуміють під вільними виборами. Об'єднана Німеччина, за тим комуністичним проєктом, мала б бути озброєна, але невтральна, отже не могла б належати ані до НАТО ані до т. зв. Варшавського комуністичного бльоку держав. Всі чужі війська мали б залишити Німеччину. „Соціяльні" реформи мали б залишитись на терені Східньої Німеччини — (себто: удержавлені фабрики й сколективізовані сільські господарства), як теж мав би залишитись дотеперішній й капіталістичний устрій у Західній Німеччині. Цей комуністичний плян мав би іти по лінії рекомендації Булґаніна, щоб об'єднювати Німеччину „ступнево". Якщо Молотов підтримає той комуно-німецький плян як свій, то західні держави — твердять часописи — напевне відкинуть його як несприйнятливий. —

Прем'єр Фор зажадав четвертий раз заяви довір'я

Париж. — Французький прем'єр Едґар Фор зажадав від парляменту знову вотуму довіря, поставивши парляментові ультимат: або в грудні цього року відбудуться вибори за давньою виборчою ординацією, або він димісіонує з цілим урядом і Франція матиме нову кризу — акуратно під час тривання в Женеві конференції 4-ох міністрів закордонних справ. Фор зайняв це становище після того, як французький парлямент, який складається з 623 послів, не погодився ні на один з численних проєктів зміни виборчої ординації. Теперішня виборча ординація передбачує голосування на листи, а не на особи, при чому вільно кільком партіям бльокуватись і виставляти спільну листу. так, що спільники переможної листи ділять тоді між собою мандати. Це допускає до парляменту також дрібні партії. Така пропорціональна система в теорії дає змогу репрезентації різним групам народу (політичним партіям), але в практиці допускає до парляменту багато партій і і зменшує можливість тривкої більшости. Уряд Фора заявився за такою зміною, щоб партія, яка здобуде в окрузі поверх 50% голосів, дістала всі мандати з тієї округи. Від 14 жовтня ц. р. Фор вже тричі жадав вотуму довіря і за кожним разом діставав його, бо парлямент боїться нової кризи.

ДОЛЛЕС КОНФЕРУВАВ З ГОЛОВОЮ ЕСПАНІЇ ГЕН. ФРАНКОМ

Мадрид. — Державний секретар Доллес використав одноденну перерву в Женевській конференції (у вівторок було Всіх Святих і французький міністер Піне зажадав, щоб тоді не було засідання) полетів разом із державним підсекретарем для европейських справ Мерчантом та кількома іншими високими урядовцями до Мадриду. На Мадритському летовищі зустрів його еспанський міністер закордонних справ Артахо, виставлено для Доллеса спеціяльну почесну сторожу, а коло 2,000 еспанців витали прибулого державного секретаря з даху портового будинку. Дж. Ф. Доллес дві години конферував з головою еспанської держави генералом Франком у приявності еспанського міністра закордонних справ та американського амбасадора в Мадриді й підсекретаря Мерчанта. В офіційному комунікаті говориться, що обидва державні мужі „перевірили теперішню міжнародню ситуацію, переглянувши основні проблеми, що загрожують мир і безпеку вільних народів". Очевидно, що найважливішою темою конференції були американсько-еспанські взаємини, які базуються на підписаному у вересні 1953 року в Мадриді договорі про взаємну оборону та про економічну й військову підтримку. У комунікаті говориться про обід, виданий у честь державного секретаря еспанським міністром закордонних справ, при чому участь у тому прийнятті взяли майже всі еспанські міністри. Однаково офіційний комунікат еспанського уряду, як теж заява державного секретаря Доллеса підкреслюють сердечний тон, в якому велися розмови, та „взаємне зрозуміння". Еспанська сторона — зазначують часописні коментатори — не виступили з пропозицією побільшення американської фінансової допомоги для Еспанії. Дж. Ф. Доллес підкреслив після прибуття до Мадриду, що він перший американський державний секретар, який відвідує Еспанію. Еспанія вважає себе тепер найбільш антикомуністичною державою, яка не втримує дипломатичних взаємин з СССР і не хоче їх нав'язати. Але вона не належить теж до організації вільних країн НАТО з уваги на нехіть деяких її членів до сучасного еспанського режиму. Еспанія не належить теж до Об'єднаних Націй, куди її доступ утруднений через опозицію від СССР. Цікаво, що в Мадриді кружляла поголоска, наче б державний секретар Доллес мав посередничити між Молотовим і Франком у справі нав'язання дипломатичних взаємин між СССР і Еспанією: американські кореспонденти називають ті сплітки цілком нісенітними. Того самого дня, в останній вівторок, Дж. Ф. Доллес вернувся літаком до Женеви.

Франція замирилась з прогнаним султаном Марокко

Париж. — Французький уряд радикально зревідував своє відношення до колишнього султана Сіді Мохаммеда бен Юссефа, що його насильно скинув з престолу 20 серпня 1953 року та вивіз з Марокко спершу на Корсику, потім на Мадаґаскар. Його перевезли разом з цілим його почотом (між іншими особами — його дві жінки і п'ятеро дітей) до Франції та примістили в колишньому ловецькому палацику французьких королів біля Сан Жермен під Парижем: цей будинок був наприкінці минулого століття перероблений на готель і тепер французький уряд мерщій подбав, щоб всі мешканці того готелю, між ними один американський генерал в стані спочинку, звільнили його. У вівторок прилетів з Женеви французький міністер закордонних справ Піне і мав довгу конференцію з Бен Юссефом. Він висловлювався про Бен Юссефа, як про „Його Екселенцію", але оминув титулу султана. Проте загально відомо, що ще цього місяця Бен Юссеф відзискає свій втрачений султанський престіл, і то мабуть перед 18 листопада, себто роковинами його вступлення на престіл, бо Франція боїться, що в тому дні вибухнуть в усьому Марокко бурхливі і криваві демонстрації.

Молотов запевняє Шаретта про безпеку Ізраїлю

Женева. — Ізраїльський прем'єр Шаретт дістав від Молотова запевнення, що продаж комуністичної зброї Єгиптові не загрожує Ізраїлеві війною збоку арабів, а має на цілі тільки протидіяти англо-американському плянові середнєсхіднього блоку з антисовєтським вістрям. Чи Молотов дав себе переконати арґументами Шаретта, що наслідком тієї „комерційної трансакції" з комуністичною зброєю, яку Совєти (формально ЧСР) продають арабам за одну десяту ринкової ціни, настала небезпека війни на Середньому Сході, яка напевне втягне також великі держави і перетвориться у третю світову війну — невідомо. Після розмови з Молотовим Шаретт мав ще розмову з англійським міністром закордонних справ МекМілленом, до якого нібито ще раз апелював в справі ґарантії ізраїльських кордонів, але його апель не мав успіху. Після того Шаретт відлетів до Ізраїлю.

В СВІТІ

● **Англійський міністер** Наттінґ заявив у парляменті, що коли західні держави перестануть продавати зброю державам Середнього Сходу, то одинаково знайдуться „менше відповідальні доставці". Коли з лав опозиційних соціялістичних послів почувся сміх, Наттінґ крикнув: „Це може ви вважаєте большевиків за відповідальних, але я не вважаю".

● **Єгипетський уряд** обурений вісткою, наданою „НИТаймсом", начебто в переговорах з Чехословаччиною про закуп зброї, представник Єгипту запевнив комуністів, що Єгипет не допустить Англії до Суезького каналу навіть в разі війни, дармащо зобов'язався до цього у договорі з Англією. Єгипет оскаржує Ізраїль у свідомому фабрикуванні фальшивих вісток ,що очорнюють Єгипет.

● **Папа Пій XII** плянує скликати в найближчому часі консисторію для призначення нових кардиналів. Приготування до консисторії, себто збору всіх кардиналів, вимагають довшого часу. Одним із нових кардиналів має стати недавнопризначений архиєпископ Міляна, Джованні Баттіста Монтіні.

● **У Сайґоні**, столиці Південного В'єтнаму, французи ліквідують свої колишні великі й квітучі бизнеси. Ліквідується найбільша у країні департаментова крамниця. Будинок французького банку відпроданий вже в'єтнамцям. Цивільні французи, які постійно жили у В'єтнамі, масово виїздять звідтіль.

● **Молотов** влаштував в останній понеділок бенкет для членів американської делеґації в Женеві. Приявними були державний секретар Доллес, секретар оборони Вилсон, амбасадор Болен й інші члени американської делеґації. Прийняття тривало годину і три чверті. Доллес перепросив і вийшов скорше, щоб виспатись перед від'їздом до Мадриду на побачення з еспанським ген. Франком.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАСТУП НА ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ

Міністри закордонних справ чотирьох великодержав, що випробовують тепер липневий „дух Женеви" на конференції в тій же Женеві, рішили, виходило б, випробувати той „дух" з кінця, бо з початку не йшло. Першою справою на порядку тих нарад було, як відомо, об'єднання Німеччини, що відразу застрягло на традиційній вже у відносинах між Сходом і Заходом „мертвій точці" суперечностей, на якій застрягла й друга з черги справа — роззброєння. Щоб не умертвити на цій мертвій точці і самої конференції, міністри перейшли до третьої справи — поступового скасування залізної заслони, якою Кремль оточив і відгородив від вільних країн опановану ним одну третю частину світу.

Західні міністри видвигнули в тій справі кілька конкретних пропозицій, які головно Америка піддержала відразу конкретними рішеннями. Програму злагіднення залізної заслони подав державний секретар Доллес, а англійський міністер МекМіллен і французький міністер Піне її піддержали. Ця програма пропонує такі головні заходи для „кращого зв'язку і порозуміння" між Сходом і Заходом:

1) Скасування совєтської цензури для закордонної преси, фільмів та радіопересилань, включно з припиненням совєтського заглушування закордонних радіопрограм. Західні кореспонденти в Совєтах повинні мати свободу рухів та вільний доступ до джерела інформацій, як їх мають совєтські кореспонденти в західніх країнах. Крім того, західні країни погодяться на вільне поширювання совєтських видань і вимагають того самого для своїх видань у Совєтах. Америка окремо пропонує створення совєтського інформаційного бюра у Вашингтоні і американського в Москві.

2) У тому самому дусі Захід пропонує скасування подорожніх і туристичних обмежень із заходу на схід і зі сходу на захід. Цю пропозицію державний секретар Доллес негайно потвердив важливим рішенням скасувати дотеперішні пашпортові обмеження для подорожі американських громадян до Совєтського Союзу та опанованих ним країн.

3) Поступове наладнання і постійне поліпшування торговельних взаємин між Сходом і Заходом тим часом у рямках існуючих обмежень щодо стратегічних матеріялів.

Совєтський представник зі свого боку видвигнув також деякі пропозиції, але західні міністри вважають, що ці пропозиції до такої міри обмежені й нікудишні, що не можуть послужити навіть за базу для дебатів і очікують від Молотова „дальших пропозицій".

Совєтське становище в цих справах для кожного ясне. Скасування залізної заслони, або бодай її злагіднення, Захід уважає за основну передумову східньо-західнього „відпруження" та „співіснування", про які Москва говорить тільки з пропагандивних і підступно-тактичних мотивів. Тут пригадується виявлене тепер опублікованими документами Ялтинської конференції становище Совєтів щодо німецької фльоти. На цій конференції Черчил домагався всі німецькі кораблі поділити порівну на три частини між трьома головними переможцями, з тим, щоб кожний з них свою частину кораблів затопив. На цю пропозицію Сталін з усмішкою відповів, що коли Англія і Америка хочуть свої частини здобичі затопити, то Совєти можуть це для них і за них з приємністю зробити, але своєю частиною вони розпорядяться так, як уважатимуть за відповідне. На такому самому становищі стоїть тепер Москва щодо залізної заслони. Якщо Захід собі того бажає, вона радо скасує залізну заслону для висилки своїх шпигунів, пропагандистів та пропаганди на захід, але зовсім не думає скасовувати цієї заслони для Заходу поза рямці власних потреб і користей. Тим самим уже перша проба західнього наступу на залізну заслону, як головну перешкоду в „співіснуванні", спиняється на тій самій „мертвій точці", на якій вже спинилися справи Німеччини і роззброєння.

ШПИГУНСТВО ЗА НОВОПРИБУЛИМИ

Один із новоприбулих чеських імігрантів у Канаді, Георг Стембера, який живе там під прибраним прізвищем, виявив, що він дав себе звербувати до комуністичної шпигунської сітки, завдання якої — слідкувати за 6,000 новоприбулих чеських імігрантів. Від комуністів він дістав список осіб, за якими повинен був шпигувати, і на цьому списку знайшов... своє власне прізвище. Цей випадок ще раз пригадує, що Москва не випускає з-під своєї „опіки" нікого, і про це треба завжди і в усіх обставинах пам'ятати.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗАГАЛЬНО-УКРАЇНСЬКОЇ УСТАНОВИ

П'яті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбудуться 12-го і 13-го листопада цього року в Филаделфії, офіційно закінчать перших 10 років існування, великої роботи й непересічних досягнень Комітету. Мабуть, зайво було б сьогодні вичисляти ці досягнення — вони ж не є таємницею нікому, їх не можуть заперечити навіть ті „професійні негативісти", що „ніколи, нікому, нізащо в світі" не признають рації, права й успіху.

Цьогорічні Збори ЗУАДК'у будуть не тільки П'ятими Загальними Зборами, але в першу міру будуть вони символом зорганізованої допомоги українців Америки своїм братам за морем, будуть яскравим виразником нашої національної свідомости, обов'язковости, — нашої національної солідарности.

На Зборах цього року будуть представники державних урядів, з якими в справах іміграції та допомоги українським залишенцям постійно співпрацює ЗУАДК. Ці високі американські урядовці, з власного досвіду в співпраці з ЗУАДК'ом — утворили собі добру опінію про цю нашу одиноку самостійну допомогову установу, що в порівнянні з іншими такого роду організаціями, зробила своїми мінімальними фінансовими засобами більшу роботу, ніж багато з тих, які оперували мільйоновими фондами.

І ці П'яті Загальні Збори ЗУАДК повинні до доброї опінії американських державних урядовців додати ще одну, дуже важливу деталь, а саме: що ми, українці в Америці (давні, нові, тут роджені, і найновіші, — католики і православні, партійні і безпартійні), що всі ми одностайно, рівним і непохитним фронтом стоїмо за своєю всеукраїнською допомоговою установою і що для нас вона є великою цінністю та авторитетом, що ми не тільки схвалюємо, але й всеціло, активно піддержуємо її велику роботу; — що на наших плечах вона може оперти свою діяльність, як на твердому фундаменті.

На П'ятих Загальних Зборах ЗУАДК'у в Филаделфії готель „Белвю-Стретфорд" повинен бути набитий по береги делеґатами українських організацій та їх відділів, як теж і гостями — українськими громадянами, що, розуміючи вагу й здобуті важкою працею позиції ЗУАДК'у прийдуть своєю присутністю на Зборах задемонструвати свою повну підтримку цій направду заслуженій і інтернаціонально признаній українській організації, — установі, що за 10 років нелегкої, жертвенної праці врятувала і забезпечила десятки тисяч українських політичних втікачів, понесла добре ім'я українця в широкий світ і додала до нього такі епітети як: солідність, фаховість, чесність, відданість і успішність.

Велике число делеґатів і зацікавлених гостей на П'ятих Загальних Зборах ЗУАД-Комітету буде не тільки демонстрацією нашої солідарности супроти Комітету та його пройденої роботи і плянів на будуче, але й найкращим запевненням тих, що менше щасливі за нас — залишенцям в Европі, тисячам українців у процесі переселення чи з надіями на нього, і тисячам тих найнещасливіших, що, з уваги на свій вік чи слабе здоров'я мусять залишитися в Европі, і то залишитися на повній допомозі ЗУАДК'у, який став єдиним хлібодавцем, їх родиною, їх урядовим опікуном і одинокою їх надією на чужині.

П'яті Загальні Збори ЗУАДКомітету є чи не найважливішими зборами від часу заснування цієї установи, — і, згідно з тим, вони повинні бути блискучим фіналом 10-річної роботи та початком нової, — ці Збори повинні бути виразником доброї волі українського громадянства, деклярацією нашої зорганізованости, національної дисципліни і повної підтримки ЗУАДКомітету, — вони повинні бути нашою гордістю перед не-українським світом, маніфестом здорового громадського думання українського іміґранта в Америці. Ці П'ят Збори ЗУАДК'у повинні стати доброю печаткою під добрим іменем українця в світі.

X.

ПОВОРОТ СУЛТАНА

Знавці Франції — її історії, культури, духа — признають, що в дуже скомплікованій французькій вдачі чуттєвий чинник бере аж надто часто верх над розумовим. Коли чуттєва політика логічна і зрозуміла у народів з розмірно невеликими державницько-політичним досвідом і мало розвиненими політичними науками, то вона незрозуміла у таких народів, як французи. Ті ж знавці пояснюють, що власне тисячолітня історія Франції з численними історичними періодами французької геґемонії в усьому політичному світі, що традиція цієї величности є нещастям для сучасної психіки пересічного француза і французької політичної думки. Вони просто не всилі переставитись на політичний реалізм. Уміла це зробити Англія і вміли її великі державні діячі опертися демагогічним закидам, що вони — мовляв — стають „могильниками" та „розподільниками" Імперії. Зуміли теж англійські маси дати переконати себе тим державним діячам, що краще зректися колишніх територіяльних надбань добровільно, признати в добрий час самостійність колоніяльним народам і таким чином зробити їх своїми приятелями та бодай частинними союзниками, аніж витрачати масу енерґії, крови і грошей на дальше уярмлювання їх — з неминучою перспективою все одно втратити ті колонії, з тією різницею, що тоді ті озлоблені народи вбачатимуть в европейській державі свого найбільшого ворога.

Таким чином Англія зберегла Індію, Цейльон і Пакістан у Коммонвелті, а суперечки з Південно-Африканським Союзом за право користування його портами для англійських воєнних кораблів, чи за бажаний титул окремої республіки мають радше академічний характер, позбавлений гостроти. І без особливої гостроти проходить еволюція державно-політичної системи на Маляйському півострові. Зате Франція все ще не може звикнути, що історична доба колоніяльних імперій минулася і що старатися силою зберегти її — це безнадійна справа, яка мусить скінчитися трагічно, як завжди кінчається для тих, хто старається завертати назад колесо історії.

Остання фаза марокканських подій яскраво виявляє всю безвиглядність французької політики, яка злегковажила собі стихійну силу національного в і д р о д ж е н н я арабського світу. Два роки тому французький уряд Ляніеля — зрештою, одного з н а й і н т е ліґентніших французьких прем'єрів післявоєнного часу — рішив продовжувати на терені Марокко збанкротовану політику старої Австрії: виграти одну національну групу проти другої й одну політичну партію проти другої і втримувати своє верховодство постійними інтриґами. Таким чином французький уряд опер свою політику в Марокко на ретроградно-багатій верстві марокканців, що її очолював паша Маракешу, Гаджі Тамі ель Ґлауй. Цей останній був противником тодішнього марокканського султана Сіді Мохаммеда бен Юссефа, який, прислухаючись більше до націоналістичного політичного руху арабів, не хотів бути слухняним знаряддям французького генерального резидента і був невигідний також для арабських консервативних багатіїв, нерадих модернізації країни. І ось французький уряд, покликаючись на „волю марокканців" і на конечність оминути громадянську війну між самими марокканцями, просто проголосив скинення Бен Юссефа з престолу і силою вивіз його з Марокко, інтернувавши спершу на Корсиці, а потім на Мадаґаскарі, ще далі від арабів. Тільки для збереження зовнішнього вигляду, що Франція нібито дбає про вигоди інтернованого екс-султана, дозволено йому забрати з собою свій двір в числі понад 20 осіб. На спорожнений престіл поставлено безвольного й слухняного старого Сіді Мохаммеда бен Муляя Арафу, одного з групи паші з Маракешу.

Але рахунок роблено без господаря, яким насправді був нарід. На кругло 8 мільйонів марокканських арабів величезна більшість була за прогнаного і засланого султана. Ці мільйони, маючи за собою моральну підтримку всього арабського світу, вбачали в акті здетронізування та вивезення султана доказ французької не сили, а насильства й терору, образу національних та релігійних почувань мохаммеданських марокканців, бо султан є там водночас релігійним головою. Націоналістичний рух дістав небезпечний поштовх. Зросло підпілля, розпочався дволітній період атентатів і партизанки. Прем'єр Фор вирішив шукати порозуміння з націоналістами, але його найдальшою поступкою в точці Бен Юссефа було перенесення цього останнього з Мадаґаскару до Франції та скинення з престолу й Муляя бен Арафи, але необсаджування взагалі султанського престолу, яким мала б „опікуватись" реґенційна рада. На затяжних переговорах в Е-ле-Бен на французькій Рівієрі узгіднено конечність сформувати новий автономний уряд „національної єдности", який щойно обговорив би з французьким урядом конкретні практичні реформи, що їх треба перевести в Марокко, з поширенням територіяльної автономії та з модернізацією краю.

Але знову таки — знай-

(Закінчення на стор. 3).

Д-р Ростислав Сочинський

СЕРЦЕВИЙ УДАР

Ми сьогодні дуже часто читаємо чи чуємо про те, що хтось помер на удар серця, багато частіше, як наші батьки та діди. Не диво, коли взяти під увагу, що сьогодні недуги серця і кровоносних судин займають перше місце серед причин людської смертности.

Таке явище — безумовна ознака кращого здоров'я і довшого віку сьогоднішнього покоління, хоч і як парадоксально це твердження звучить.

Серцеві недуги зв'язані здебільша із старшим віком. Тому, що люди живуть сьогодні довше, у середньому 20 років довше, ніж наші батьки й діди, ці недуги виступають на перший плян, як причина смерти. Колись, поки ще серцева хвороба чи якісь зміни в кровоносній системі встигали розвинутись, передчасно забирали життя всілякі інші занедужання, які вже в зародку можна вилікувати тепер модерними ліками й новими терапевтичними методами.

Що це таке удар серця?

На це питання не можна відповісти одним словом, зокрема тому, що в останніх роках погляд медицини на раптову серцеву смерть змінився.

Колись це було цілком однозначне поняття. Коли в перебігу артеріосклерози одна з найголовніших серцевих судин ставала крихкою, вона могла на одному місці прорватися. Це могло трапитися після великого фізичного напруження, глибокого душевного переживання, або ж без якоїсь очевидної зовнішньої причини, — просто через те, що ушкоджене місце кровосудини не витримувало безперервного натиску крови і тріскало.

У висліді кров виливалась з кровосудини всередину тіла, у грудну клітку, чи серцеву торбину (перикардій).

Коли пробити велику б'ючку, напр., шийну артерію, кров з великою силою й швидкістю виприскує назовні, і людина стікає кров'ю. Коли ж кров з ушкодженої кровосудини випливає в грудну клітку, людина заливається кров'ю.

В обох цих випадках раптового кривавлення серцю бракує крови, яку воно мало б помпувати до різних органів та тканин, і воно перестає працювати.

Вся ця подія (розрив кровосудини, втрата крови і припинення діяльности серця) проходить дуже швидко, як один удар. Звідси й назва — серцевий удар.

Під назвою серцевого удару ми розуміємо тепер інше патологічно-анатомічне явище. Довголітні досліди показали, що далеко частішою причиною раптової серцевої смерти буває закоркування більших вінцевих судин серця внаслідок емболії або тромбози.

Емболією називаємо закоркування кров'яного проводу твердими часточками, здебільша кров'яними згустками, перенесеними з іншої частини тіла (жилозаснітення).

Тромбоза — це закоркування кровосудин утвореними в них же кров'яними згустками (жилозаснітення), що формуються на внутрішній поверхні цих судин. Про це ми вже згадували в попередній статті.

Одна з найважливіших діючих сил, яка виливає на творення вінцевої тромбози — це спосіб життя модерної людини: повний напружень поспіху, невпорядкованости. Фізичне зусилля і сильні духові переживання, колись найбільші спричинці, можуть у деяких нечисленних випадках викликати вінцеву тромбозу. Одначе, далеко важливіші спадкові моменти (успадкований нахил до недуги), спосіб відживлення, праці, відпочинку і, безумовно, факт, що у модерної людини, яка довше живе, наступає далекоїдуче зуживання кров'яних судин.

Коли 30 років тому медицина вперше визнала вінцеву тромбозу за окрему недугу, існував погляд, що вона майже завжди приносить, як не смерть, то каліцтво. Нині, на підставі спостережень багатьох науковців, знаємо, що після вигоєння ушкодженого місця в серці, людина може вести нормальне, продуктивне життя.

Легка тромбоза, а буває вона найчастіше, гоїться на протязі 3-4 тижнів. За цей час ушкоджена тканина зникає, а на її місці утворюється рубець.

Тільки при тяжких захворуваннях вінцевих кровосудин — велика частина серцевого м'язу, що завмирає, може розм'якнути і спричинитися до випинання серцевої стіни назовні (аневризми), яка під натиском крови тріскає і викликає раптову смерть.

Голос Читача

Специфіка й традиція

В „Свободі" (ч. 115, за 17 червня 1955 р.) надруковано статтю проф. Яр. Рудницького „Спільна дія в науці на еміґрації" і сказано, що стаття дискусійна. Вже минуло чотиря місяці, а ніякої дискусії не було й досі, а тим часом тема дуже важна: в статті обговорюється питання, чому українська наука на еміґрації має два центри НТШ і УВАН. Я не маю жадного наміру розпочинати оцим якусь дискусію, бо не вважаю себе за компетентного в цих справах, але, як читач, хотів би, щоб якась дискусія таки відбулася, або щоб принаймні сам автор статті вияснив докладніше деякі неясні твердження, подані ним. На тему існування в нас двох наукових центрів не раз уже писалось, а ще більше говорилось і говориться. Одні осуджують цей дуалізм, другі обороняють його. До оборонців належить і проф. Рудницький. Біда тільки в тім, що він подає не зовнім ясні арґументи, і тому я не міг набрати переконання, що згаданий дуалізм добре явище. Проф. Рудницький так обґрунтовує свою позицію:

„УВАН має надолужити працю й традиції Української Академії Наук у Києві з 1918 р., а НТШ — продовжувати діяльність зліквідованого в 1940 році большевиками Львівського НТШ. Отже, завдання обидвох установ, хоч вони на перший погляд однакові, зовсім різні, і наша загальна дійсність по той і по цей бік залізної заслони вимагає, щоб вони існували, як дві окремі інституції з різними традиціями і специфічним характером. Що більше, сьогодні з перспективи років можна заризикувати твердження, що якби на еміґрації не було досі УВАН, то треба б було її негайно створити, так само як у випадку НТШ, яке треба б було відновити в вільних умовинах життя на Заході".

Далі проф. Рудницький каже: „Специфіка українського наукового життя, а зокрема ж традиції різних його осередків, зумовлюють такий стан організованого українського наукового життя, який сьогодні існує".

Як бачимо, ціла арґументація нобхідности існування двох українських наукових центрів зводиться остаточно до двох засад: специфіки і традиції. Шкода тільки, що автор не торкнувся зовсім змісту цих двох понять, себто не сказав, яку саме специфіку і які саме традиції має він на увазі в обох випадках. Без розкриття конкретного змісту цих двох термінів, вся арґументація повисає в повітрі і може зробити враження чистої словесности. Я гадаю, що автор безперечно вкладав у згадані терміни певний зміст, тільки не відкрив його нам, з уваги на популярність їх. Може він слово „специфіка" розумів у даним випадку так, що НТШ має займатись проблемами історії, літератури і філології, західньої частини України, а УВАН центральної? Але проти такого припущення (з нашого боку) говорить та обставина, що така специфіка виразно суперечить традиціям обох центрів, бо, напр., серед праць НТШ є велика і чи не найважливіша частина, присвячена загальним українським проблемам. Згадати хоч би праці Ом. Огоновського „Студії в области української мови", або ж його 6-ти, томову „Історію української літератури", або нарешті капітальну „Історію України-Руси" Грушевського. Проти якоїсь специфіки НТШ в зазначеному розумінні говорить і той факт, що ініціятори, основоположники і постачальники матеріяльних засобів для НТШ, що в значній частині походили з центральної України (Ол. Кониський, Єл. Милорадовичка, Дм. Пильчиків, Жученко та ін.), мали на увазі і на меті наукову установу, що займалась би загальними проблемами України, бо на царській Україні не можна було займатися ніякою українською наукою.

Проти специфіки говорить і та обставина, що при товаристві існувала й існує Математично-Природописно-Лікарська секція. Про яку специфіку в даним разі може бути мова? Нарешті, якби навіть було інакше, ніж показують щойно подані факти, то що заважає обом інституціям НТШ і УВАН, злученим в одну установу, провадити різні спеціяльні наукові досліди? Адже ж наукову роботу фактично провадять окремі вчені, не установи, як такі, і кожний науковець має свої спеціяльні предмети досліду і свої теми, і ніхто його не змушує до якихось згори визначених і накинених специфік, тим більше на Заході, в умовах повної наукової свободи.

Але може проф. Рудницький розуміє щось інше під словами „специфіка" і „традиції". Тоді треба його просити висловитись конкретно і подати зміст, що його він укладає в ці поняття. Справа важлива, і було б дуже корисно поставити її ясно і проаналізувати справді річево і до кінця, тим більше, що серед ляїків можна не раз почути дуже необережні обвинувачення на адресу того чи іншого нашого наукового центру.

Обмежуючись цими зауваженнями, скажемо наприкінці, що кому-кому, а нашій науковій еліті дуже пасувало б, на нашу скромну думку, виступати і пред нами, і перед чужими людьми одним спільним фронтом, а не в роздріб, або, не дай, Боже, поборювати одно одного. Але проф. Рудницький каже, що засада об'єднання — добра тільки для наших політичних центрів, що ж торкається центрів наукових, то тут мусять лишитись так, як є. Ради специфіки і традиція. Правда, він теж визнає корисність і наукового об'єднання і для цього пропонує створити третій науковий центр, що мав би якось координувати діяльність уже існуючих центрів і консолідувати їх! Можна думати, що ця пропозиція не сподобалась нашим науковцям, бо ніхто з них не обізвався ні за, ані проти неї.

Дмитро Грушецький

Вол. Дорошенко

ВІДНОШЕННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО ДО ПРАВОСЛАВІЯ І ПРАВОСЛАВНИХ

(3)

Вірте мені, що не півтретя року заточення і тюрми, але ціле життя просидів би радо в тюрмі, щоби тільки побачити свій нарід свобідним, вільним. Я щасливий, що дочекався сеї хвилі і у щирій тихій молитві склонив я голову перед непрослідимими дорогами Божого Провидіння.

Моя радість не мала границь, коли я побачив при моїм поїзді в Петроград поважну українську петроградську громаду, яка вийшла повітати мене на двірець. Знаю, що овації не так відносилися до моєї особи, як радше до цілого українського народу в Галичині, чим Ви публично задокументували нероздільну нашу єдність національну, як найтіснішу зв'язь і братню уважливість, одні і ті самі стремління до самоозначення, розвою і піднесення нашої національної культури.

Я вдячний Вам за се, а се тим більше, що бачив не тільки представителів української інтелігенції, але й українського люду, який у своїй сердечності, через своїх представників, побажав мене відвезти до мого тимчасового приміщення.

Їм я дуже, дуже вдячний, бо сим наглядно показали, що й границі не розірвуть душ нашого доброго українського люду і нашого національного єднання. Ся єдність наша є найкращою запорукою величної будучности, на яку сміло можемо глядіти вперед і до якої ми всі українці підемо разом у культурній нашій праці. Організуймось на всіх полях. Скоординуймо наші народні сили. До праці вперед, а наше національне життя запевнене, і Бог нам поблагословить.

Як єпископ душпастир, якого обов'язком є праця для вічного і дочасного добра свого народу, а все молився за нашу Україну, за наш український нарід; у сій хвилі звертаю мої молитви до Бога і прошу Його благословенство для прадідної нашої землі, для українського народу, для всіх наших організацій, для нашої праці, для Ваших родин і для кожного з Вас зокрема.

Боже, Україну спаси!"

(Там же, ст. 379-380).

Так вітали великого Митрополита Андрея в столиці Російської імперії. А тепер подивімося, як поставилися до нього наші земляки в золотоверхній столиці України.

Оповідав мені покійний д-р Лонгин Цегельський, що коли Митрополит Андрей був у Києві в 1917 р., Вол. Винниченко, що був тоді прем'єром українського уряду, пропонував йому очолити Українську Церкву, а коли Митрополит йому на це заявив, що це неможлива річ, бо він греко-католик, то Винниченко не хотів ніяк із цим погодитися й заявив, що це „все одне".

В своїй давніше опублікованій статті „Український Патріярхат" д-р Л. Цегельський трохи інакше оповідає про бажання Винниченка бачити Митрополита Андрея на чолі Української Церкви. Це своє бажання мав висловити Винниченко в розмові з ним. А саме, коли Винниченко запитав Цегельського: „А що б ви сказали на те, якби ми вам забрали Шептицького до Києва на Митрополита екзарха всієї України?" Коли ж Цегельський заявив, що Шептицький на православного екзарха не піде, сказав Винниченко: „На якого там православного? Очевидно, що на уніятського. Православіє скасуємо. Це ж воно нас завело під царя східнього православного та спровадило обмосковлення України. Ваша унія добра для відрізнення і від Польщі і від Москви. Уніят з природи стає українцем. Скличемо Синод єпископів, архимандритів і мірських представників України й „порадимо" їм прийняти унію, а Шептицького поставимо на чолі. Ще й поговоримо з Римом дипломатично, щоб його зробили патріярхом України. Ми про це говорили вже між собою. Це серйозний плян! Відгородимо Україну муром Унії від Москви раз на все!" (Пор. І. Б., Великий чернець і чоловіколюбець, Прудентопіль 1950, ст. 46).

Наскільки це відповідає правді, тепер, зі смертю й Цегельського й Винниченка, годі провірити, але від імпульсивного Винниченка можна було чекати такого виступу, не зважаючи на його обов'язковий для правовірного марксиста атеїзм.

Тільки ж перечить цьому той факт, що про нього оповідає в своїх спогадах Дм. Дорошенко. Він каже, що Митрополита Андрея керманичі Центральної Ради прийняли не дуже ласкаво. Коли митрополит прибув до Центральної Ради, то його прийняли лише на приватному засіданні частини членів Центральної Ради в одній із бічних кімнат. „Під час, як Митрополит розмовляв з зібраними членами Ради, ввійшов Винниченко, демонстративно сів спиною до Митрополита й запалив собі папіроску. Всі присутні, казала мені Л. Старицька-Черняхівська, паленіли від сорому за таке некультурне поведення революційного вождя". (Дм. Дорошенко, Спомини про давноминуле, Вінніпеґ, ст. 65).

Цікавлячися, як відбулася візита Митрополита в Центральній Раді, я звернувся до проф. Євгена Онацького, який був членом ЦРади. На жаль, він не міг подати мені докладних інформацій про вітання Митрополита. В листі з 17 жовтня ц. р. з Буенос Айресу, де він тепер проживає, пише мені проф. Онацький, що хоч він і „був на тому Засіданні Малої Ради в Центральній Раді, де вітали митрополита, проте, занадто мало про те пам'ятаю. „Записок" я тоді не провадив, а на пам'ять не покладаюся. Знаю, що постать митрополита зробила на мене велике враження; пам'ятаю, як усі члени Центральної Ради, себто властиво Малої Ради, чи Президії, бо тоді Центральна Рада була ще нечисленна (була яка двадцятка) хвилювалися перед приходом Митрополита. Проте, не пам'ятаю цілковито ані того, що йому говорили (говорив, очевидячки, М. Грушевський), ані що він відповів. Зустріч носила дуже скромний характер. Не було ані якогось частування, ані довгих промов. От посідали, поговорили і за 20-30 хвилин усе скінчилося".

Проф. Онацький звертає увагу, що дуже добре описав побут Митрополита Андрея в Києві, зокрема його службу в київському костелі і т. д. М. Очерет в одному з річників „Нашого Клича", що виходить у Буенос Айресі. Він каже, що це дуже вартісні спогади, але я на жаль не можу їх зацитувати, не маю під руками „Нашого Клича".

Але слід зауважити, що повітання Митрополита керманичами Центральної Ради зовсім не віддзеркалювали відношення до нього українського громадянства, як про це свідчать хоча б ті овації, що ними стрінуто його на з'їзді кооператорів Київщини, що саме тоді відбувався.

„Сотні людей, — оповідає в згаданих вище своїх споминах проф. Дм. Дорошенко, — здебільшого, селян, члени сільських кооператив, як один муж, підвелися з своїх місць, коли появився в залі з'їзду Митрополит, і вітали його щирими, сердечними промовами" (див. ст. 65).

НАПЕРЕДОДНІ ЖІНОЧОЇ ВИСТАВКИ

В другому тижні листопада, від 7-го до 13-го включно, жіноцтво 40 етнічних груп Ню Йорку й околиць, в тому числі й українське, бере участь у спонзорованій Жіночим Національним Інститутом 32-й Міжнародній Жіночій Виставці, яка відбудеться в залях Реджимент Армори (Парк Евеню і 34 вул.).

Вже завершується клопітлива й напружена підготовна праця всіх комісій Українського Жіночого Виставового Комітету, ведена впродовж 8 місяців. В складі екзекутиви УЖВК — пп. Ірина Повзанюк (голова), Евфрузина Силенко і Юлія Копчинська (містоголови), Людмила Костик (секретарка), Марія Пришляк (касієрка), Марія Кульчицька та Ірина Остапчук (члени). Делегатками до Жіночого Національного Інституту є: пп. Стефанія Галичин, Юлія Копчинська і Надія Шміґель. В складі Контрольної Комісії — пп. Ольга Томашівська (голова), Стефанія Ганущак, Марія Лев, Дарія Степаняк, Евгенія Шалай (члени).

Цьогорічна українська виставка має перед собою ширше, ніж звичайно кожного року, завдання — відзначення 1000-ліття християнства в Україні, як найглибшого джерела української культури і народної творчости. Реалізація трудного завдання засобами мистецької виставки поклала найбільший тягар праці на Мистецьку Комісію УЖВК на чолі з п. Аллою Давиденко. Членами комісії є: пп. Людмила Бойко, Ярослава Савчак, Олександра Бражник та Ірина Шухевич. З Мистецькою Комісією творчо співпрацюють визначні особи з мистецького і наукового світу. Кіоск культури княжої доби оформлює архітект проф. Олександер Повстенко. Арт.-малярка Ольга Дядинюк спеціяльно намалювала для виставки портрет Вел. княгині Ольги. Справжньою окрасою виставки цього року буде дуже цінна збірка писанок проф. Д. Горняткевича і високо-мистецька колекція індивідуальної вишивки на українському тлі п. Л. О. Горбачевської, що стилем своїм якнайкраще відповідає стилеві старо-княжої доби. В оформленні кіоску сучасного народного мистецтва участь беруть мистці: М. Черешньовський, Я. Гніздовський і А. Дараган. Техніку писання писанок буде показувати п. Слава Сурмач. Жіночі одяги стилю старо-княжої доби виконали панство О. та Ф. Бражники.

В Український День Виставки — 12 листопада — Мистецька комісія організує конкурс на найкращий зразок народної ноші. Підготовлено також показ української народної ноші, який відбуватиметься щодня впродовж виставового тижня в числі усіх інших національностей.

Програмова Комісія в складі пп. Зеновії Лавришко (голова), Олімпії Добровольської, проф. Іванни Приймн, Любомири Ставничої, Марії Сидор та Стефанії Зайферт — покаже в Український день Виставки — 12 листопада о год. 9.15 веч. хорову сцену Ніщинського „Вечерниці" з участю понад 40 осіб: хору „Боян", хористів „Думки", і танцювальної групи СУМА під кер. Олега Гензи. Диригує інж. Роман Степаняк, режисура — в досвідчених руках п. Олімпії Добровольської, фортепіяновий супровід проф. Іванни Приймн.

Програмова Комісія організувала також групу українських дітей для участи в конкурсі дітей у народніх строях та в дитячому концерті — 8-го листопада, о 1-й год. дня.

Господарча Комісія, під проводом п. Стефанії Бартко та у складі пп. Марії Берези, Дарії Витвицької, Ліни Книж, Ярослави Крижанівської і Люби Раковської, підготувала численні пам'ятки з Виставки — дрібні вишивки, кераміку, різьбу та ін., а в Український День покаже українській свят-вечірній стіл. Вишивані пам'ятки виконали дівчата-пластунки, за що їм належить признання і подяка.

Організаційна Комісія — пп. Євгенія Чума (голова), Стефанія Дерев'янко, Ольга Нагірна, Ніна Пиль, Ольга Пищук, — дбайливо клопочеться доставою експонатів та устаткуванням виставки і допомагає інш. Комісіям, насамперед Мистецькій, у їхній праці.

Інформативна Комісія на чолі з п. Наталею Яворською та членами — пп. Оленою Волошиновською, Олександрою Куницькою, Меланією Міляновнч, Марією Мриглод та Дарією Шухевич-Яримович випустила журнал в англійській мові та буде уділювати інформації під час виставки. На зміст журналу склалися статті: о. д-ра Великого — „1000-ліття християнства в Україні", проф. д-р Н. Полонської - Василенко — „Св. Ольга — велика княгиня України", проф. В. Січинського — „Культура княжої доби", О. Загайкевич - Мельничук „Українська мати у вибраних творах літератури", В. Юрченко — „З ґалерії видатних українських жінок". Мистецьке оформлення опрацювали п. Іванна Скуба - Черняк та п. Меланія Міляновнч. Журнал ілюстровано численними світлинами, що завдячуємо ласкавій допомозі клішами УВАН, УККА, Ліґи Молоді Північної Америки, Видавництву „Свободи" та „Америки".

Пропаґандивну роботу в пресі й радіо про хід підготовки й напрямні Виставки веде Пропаґандивна Комісія, в складі: пп. Валентини Юрченко (голова), Лідії Вовчук та Галини Оберишин. Перебіг Виставки та окремі атракції її зафільмує п. В. Коваль.

Великі трудноші в праці довелося переборотн Фінансовій Комісії, щоб матеріяльно забезпечити здійснення усіх задумів і плянів Виставового Комітету. До неї входять: пп. Марія Йовик (голова), Марія Василик, Марія Несторчук, Марія Савицька та Ольга Стецька. На основні фонди Виставки складалися кошти від попереднього продажу 2,100 квитків вступу на виставку, 2,000 квитків льотерії та збірка добровільних пожертв, що загалом має забезпечити бюджет Виставового Комітету в сумі 2,500 долярів. Очікуючи від громадянства численної участи і зацікавлення Виставкою, на цьому місці ще раз пригадуємо, що кошти з каси під час Виставки не підуть вже на наше конто, тому просимо купувати квитки на виставку у попередньому продажі в крамницях „Сурма" і „Еко" — по ціні 65 ц. (замість номінальної ціни з податком — 87 центів, в касі під час виставки).

Висліди збірки добровільних пожертв і припинання пам'яткових знаків на виставові цілі, що їх було переведено під Церквами, показало щирість і жертвенність українського громадянства та зрозуміння нашої цілі участи у Міжнародній Виставці, що додає нам сил і енергії до праці.

Завершуючи свою працю, Український Жіночий Виставовий Комітет запрошує наше громадянство відвідати Виставку, чекає на оцінку своєї праці, річеву критику та завваги і на матеріяльну підтримку, що уможливить і надалі ведення цієї важливої діяльности.

Пропаґанд. Комісія УЖВК.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

СУМ — Фільм.

Дня 7-го жовтня ц. р. в приміщенні Головної Управи СУМА в Ню Йорку відбувся перегляд звукової кінохроніки СУМ — Фільму: IV-ий Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА (копія цього фільму буде подарована Президентові ЗДА); IV-та зустріч українців Америки й Канади в Торонто; Демонстрація українців Ню Йорку проти присутности в ОН російських імперіялістів з нагоди відкриття 10-ої Асамблеї та фраґменти з генеральної проби в Карнеґі Голл в Ню Йорку учасників фестивалю з нагоди 60-річчя УНСоюзу. За винятком фраґментів усі фільми кольорові.

Після перегляду члени Головної Управи висловили думку, що цей останній випуск кінохроніки є великим здобутком СУМ-Фільму та свідчить про його невпинний технічний і мистецький ріст.

У місяці листопаді й грудні ц. р. заплянoвано висвітлення Першої Звукової Кінохроніки СУМ-Фільму по українських громадах в Ню Йорку, Нюарку, Пассайку, Филаделфії, Гартфорді й Боффало.

До цього випуску ввійдуть такі звукові фільми:

I. Українці в ДП таборах у Німеччині: а/ Свято фізкультури в Авґсбурзі — 1947, б/ Вправи пластунів у таборі Сомме-Касерне в Німеччині —, 1947 в/ Пластове Джемборе у Міттенвальді — Німечина, г/ Перший Здвиг СУМ-у в Німеччині — 1947;

II. IV-ий Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА — 1955;

III. Демонстрація українців Ню Йорку перед ОН в 1955;

IV. Фраґменти з Фестивалю з нагоди 60-річчя УНСоюзу.

Крім цих фільмів буде показаний німий варіянт кольорового фільму про Оселю СУМА, її посвячення та табір ЮСУМА на Оселі, також фільми „Сумівці на Ніяґарі" й футбольні змагання за першенство в Національній Американській Лізі на 1955 рік між Українським Спортовим Клюбом в Ню Йорку і Мальтою. Кіносеанс триватиме 2 години.

Головна Управа СУМА — СУМ — Фільм

● Нюйоркський посадник Роберт Ваґнер заявив, що він не відмовився б бути віце-президентом ЗДА, але йому не запропонують цього посту. Ваґнер не хоче бути ані губернатором, ані сенатором, бо воліє становище посадника Ню Йорку, і після цієї каденції ще раз кандидуватиме на це саме становище.

Хроніка українського життя

В Канаді

БУДУЮТЬ НОВУ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В МОНТРЕАЛІ

В неділю 25 вересня ц. р. Єпископ Ізидор Борецький, Екзарх Східньої Канади, посвятив угольний камінь нової величавої церкви в честь Успення Божої Матері в дільниці Роземонт у місті Монтреалі. Це торжество участю тисячних мас вірних та своєю імпозантністю переросло всі подібні торжества, які досі були в тому місті.

Ця нова парохія, яка існує неповних п'ять років, виказала незвичайний розріст. Обнимає вона околицю Роземонту і північну частину міста, де недавно переселилось багато наших людей. Церква вже під дахом, ціла збудована із залізо-бетону буде належати до найбільших та найкраще побудованих українських церков у Канаді. Величавий будинок буде поміщати залю на приблизно 900 осіб та такої ж величини церкву. Там теж буде багато менших кімнат, де будуть приміщуватись різні товариства. На великий Монтреал, який разом із околицею має більш півтора мільйона населення, припадає коло двісті тисяч т. зв. національних меншостей, крім найбільших груп французької і англійської. Нова церква і заля буде найбільшою і найкращою святинею поміж всіми національними меншостями.

ПЕРШИЙ УКРАЇНЕЦЬ КАНАДИ

Журнал „Ди Кантри Гайд" в числі за вересень цього року надрукував статтю Дона Рарона під заголовком „Перший українець Канади". Автор статті пише дуже прихильно про українських піонерів, зокрема ж про першого українського іміґранта до Канади, нині вже 97-річного Василя Єленяка, що прибув сюди ще в 1891 р. і живе в Чипмен в Алберті серед своєї численної родини, втішаючись загальною пошаною. В найближчій околиці Чипмен живуть три його сини-фармери, а сам п. Василь Єленяк мешкає в домі, що віддалений всього 4 милі від його першої фармерської садиби. Всіх внуків і правнуків має цей патріярх — 85.

ГАВРЕЛЯК ПОСАДНИКОМ ЕДМОНТОНУ

28 вересня відбулася офіційна номінація на пост посадника Едмонтону. Вибори мали відбутись 19 жовтня. Але тому, що був іменований тільки Василь Гавреляк, теперішній посадник міста, він вийшов через акламацію на наступні два роки.

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ДО ДЖЕРЕЛ СУЧАСНОЇ КРИЗИ В СССР

Під такою назвою влаштував доповідь відділ Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України в Ню Йорку в дні 8 жовтня 1955. Доповідачами виступали: проф. К. Кононенко, ред. Ю. Дивнич й інж. Б. Чайківський. Предметом розгляду були економічні і політичні аспекти сучасної внутрішньої кризи в СССР.

В оцінці проф. Кононенка суть економічної кризи Совєтського Союзу в тому, що сільське господарство не може забезпечити харчами населення та що між спроможністю сільсько-господарської продукції і вимогами дальшої промислово-мілітарної розбудови існує велика диспропорція. Це діється тоді, коли перед економікою Совєтського Союзу стоїть невідкладне завдання „дігнати й перегнати" Захід. Колись завдання це мало радше пропаґандивний характер, сьогодні воно виросло до розмірів невідкладної конечности. Але для дальшої економічної розбудови треба більших капіталовкладів та модернізації відсталого промислового устаткування. Найголовнішим джерелом для інвестицій у промисловість були і є податки з обігу. Тим часом сума податків лишається незмінною так довго, як довго не зростає скількість продукції. В цьому й лежить природа кризи. Цією кризою обумовлений і новий курс совєтської закордонної політики.

Економічною сторінкою кризи займався також інж. Чайківський. Доповідач твердив, що головне джерело кризи, яка почалася ще за життя Сталіна, лежить в самій людині, якій совєтська система не дає достаточних стимулів для добровільного підвищення норм праці. Природа совєтської системи найкраще видна в парадоксах совєтської торгівлі. Неякісна продукція, механічний розподіл товарів при малій покупній силі широких мас населення, привели до затоварення торговельної мережі, що в ній, за совєтськими даними, неходових товарів було в одному квартали 1953 року на суму 2.300 мільйонів карбованців. Протизаходи уряду збільшили грошовий фонд населення в 1954 р. на коло 37 мільярдів карбованців. Це довело до диспропорції між товарним і грошовим фондом, що дало початок інфляції. Її доказом є м. ін. надзвичайний ріст чорного ринку. Питання це мусітиме розв'язувати 20-ий з'їзд КП СС.

Національно-визвольні рухи неросійських народів — це другий вирішальний елемент сучасної кризи в СССР, — казав Ю. Дивнич. Рухи ці завдали головного удару російській імперії в 1917 р. Серйозну небезпеку вони створили для Москви також в 20-их рр., коли вони відродились в нових формах. На це Москва відповіла терором і масовим народовбивством. В другій світовій війні неросійські народи відмовились воювати за Москву. Про це свідчать масові здачі в полон та організована визвольна боротьба за свої держави (УПА). В цій боротьбі формувалась нова національно-політична свідомість мас. Аналізуючи елементи сучасної сили українського народу, доповідач згадував зокрема національний характер робітництва, соборність, факт, що одинокою меншиною на Україні є сьогодні тільки росіяни, збільшений досвід боротьби тощо. Доповідач говорив також про познаки відроджування на Україні підпілля, а зокрема про організовану боротьбу в концтаборах. Уступки Москви Україні треба вважати прямим результатом цієї боротьби, а не впливів української комуністичної верхівки.

В дискусії було зокрема розглянене питання, наскільки глибокою є сучасна криза в СССР та спроможності Москви вийти з існуючих економічних труднощів.

Б.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 18.

П. Володка, Боффало	$5.10	Б. Мандзюк, Торонто	2.00
Д-р М. Орловський, Плесант Сіті	5.00	Т. Сеседяк, Йонґставн	2.00
І. Савчин, Фила.	5.00	А. Кравець, „	2.00
И. В. Петрів, Торонто	5.00	І. Когут, „	2.00
В. Труфин, Амстердам	5.00	Д-р Г. Щербанюк, Шикаґо	2.00
Е. Федишин, Ґаґаман	3.00	Д. Сопків, Бруклин	2.00
Л. Коленський, Нюарк	3.00	Г. Перець, Шикаґо	2.00
І. Губач, Клівленд	3.00	П. Горбовий, „	2.00
І. Дубіль, Фила.	3.00	І. Малець, Ню Йорк	2.00
І. Гідей, Ню Йорк	3.00	А. Різенко, Челзеа	2.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00	М. Нечепоренко, Джефферсон	2.00
Д. Верба, Бруклин	3.00	М. Новицька, Клівленд	2.00
А. Морозовський, Росвіл	3.00	С. Ганушевський, Рачестер	2.00
Т. Юрків, Боффало	2.00	Інж. Б. Сторожук, Дітройт	2.00
Г. Білоус, Шикаґо	2.00	К. Пастушак, Фила.	2.00
М. Барак, Ню Йорк	2.00	А. Сава, Прері ду Шін	2.00
І. Барановський, Спрінґ В.	2.00	Т. Вічковський, Гартфорд	2.00
В. Хома, Парма	2.00	И. Заволюк, Бруклин	2.00
М. Брездень, Кліфтон	2.00	Г. Закорчений, Лінден	2.00
Ф. Гулька „	2.00	Є. Зубальський, Гемтремк	2.00
В. Новацький, „	2.00	Д-р І. Макух, Фила.	2.00
И. Гавриляк, Ню Йорк	2.00	А. Козира, Шикаґо	1.70
Т. Гуль, Стет. Айленд	2.00	А. Грицина, Торонто	1.50
М. Гейниш, Клівленд	2.00	М. Березовський, Фила.	1.00
М. Ґаладза, Ембрідж	2.00	П. Ярема, Ню Кестел	1.00
О. Фединський, Клівленд	2.00	М. Ч., Боффало	1.00
М. Ярош, Ріґо Парк	2.00	Ю. Федечко, Коломбус	1.00
М. Юречків, Торонто	2.00	В. Кацобій, Ню Йорк	1.00
В. Яськів, Бруклин	2.00	о. Н. Левицький, Фила.	1.00
С. Коноба, Нюарк	2.00	І. Яцусь, Джерзі Сіті	1.00
О. Когут, Шикаґо	2.00	І. Приймак, Ню Йорк	1.00
М. Калинич, Вяндотт	2.00	С. Кизима, Клівленд	1.00
В. Крутиголова, Монтреал	2.00	С. Мішкевич, „	1.00
А. Кобрин, Честер	2.00	Разом	$ 154.30
К. Баліцький, Монтреал	2.00	Раніше проголошено:	$3,837.90
І. Мовчан, Перт Амбой	2.00		
М. Міц, Стов	2.00		
І. Маркович, Картерет	2.00	Разом:	$3,992.20

ПОВОРОТ СУЛТАНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шлись у Франції сильні впливові кола, які, на спілку з французькими назадницькими колоністами в самому Мароккo, саботували реалізування устійнених з марокканськими націоналістами змін доти, аж поки з ще більшою силою вибухло обурення в масах. У висліді цього Франція половину своєї армії тримає тепер в Марокко, загострився конфлікт з сусідньою Еспанією, яку французи оскаржили у підтримуванні партизанів, а на Об'єднаних Націях пропозиція поставити на денному порядку нарад справи Марокко здобула більшість — з відомою після того сецесією французької делеґації. В самому ж Марокко, поминаючи збройну боротьбу з партизанами, політичні відносини щораз погіршуються. Націоналістична партія, яка договорилась вже була в Е-ле-Бен з Фором, тепер відмовилась від участи в новому автономному уряді в Марокко, закинувши французькому урядові нельояльність та ламання прийнятих постанов, і поставила справу руба: поки на престіл не вернеться засланий Бен Юссеф, вони взагалі більше не говоритимуть. І ось, мабуть під натиском загальної опінії і арґументів власних синів, старий паша Мараккешу Тамі ель Глауй, на якому спиралась французька політика, теж приєднався до становища націоналістів у справі Бен Юссефа. Залишений всіми — також вивезений в міжчасі до Танжеру — султан Бен Арафа зрікся всіх султанських претенсій на користь Бен Юссефа.

Ясно, що престиж Франції і так глибоко надшарпаний, зазнав нового удару. Та сама Франція, яка два роки тому детронізувала султана й вивезла його, тепер примушена повернути йому престіл — під загрозою загальної революції й повної політичної ізоляції. І тепер найбільший клопіт Франції тільки в тому, як привезти Бен Юссефа назад до Рабату, щоб остаточно „не втратити обличчя" в цілому арабському світі, який переконався, що арабські націоналісти, а не уряд в Парижі та його генеральний резидент в Рабаті мали рацію?! І чи не розумніше було опертися відразу на сильній та здоровій течії автохтонів і послідовно разом із нею переборювати опозицію, здобувши собі приязнь у мільйонів, замість теперішнього легковаження чи ворожнечі?!

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●
В СКОРОМУ ЧАСІ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ...

ВСІ з дітьми огляньте ювілейний звуковий істор. документ. кольоровий фільм „ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ" В. Авраменка. Беруть участь поверх 3,500 танцюристів і 300 співаків під пров. О. Кошиця. Хор СУМ-у з Торонта, дир. Гнопка. Голивудська зірка — І. Годяк. Звертатися: Avramenko Dancing & Film Studio, 4 St. Mark's Place, New York, N. Y. — AL. 4-7655.

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●

УВАГА! НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ., та ОКОЛИЦЯ!
Відділ Українського Конґресового Комітету в Ню Бронсвіку
— влаштовує —
В НЕДІЛЮ, 6-го ЛИСТОПАДА, 1955, о год. 7. веч.,
в залі св. Петра й Павла, 306 Somerset Street, New Brunswick, N. J.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

присвячене 37-им роковинам Листопадового Зриву.

До численної участи у цьому святі запрошуємо все Українське Громадянство Ню Бронсвіку й околиці.

Управа

Увага! Джерзі Сіті, Н. Дж.! Увага!
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ в ДЖЕРЗІ СІТІ
— влаштовує —
в неділю, 6-го листопада 1955 р.
в великій залі ПУБЛИЧНОЇ ШКОЛИ ч. 16
ріг Sussex & Washington St., Jersey City, N. J.,
(недалеко Редакції газети „Свобода").

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

з нагоди 37-их роковин Листопадового Зриву.

В ПРОГРАМІ СВЯТА:

1. Вступне слово в англ. мові — адвокат Марсель Ваґнер
2. Святочна промова в українській мові д-р Волод. Калина, учасник Визвольних Змагань.
3. Мистецька частина. У мистецькій частині виступлять: місцевий хор ім. Лисенка під дир. м-ра О. Стецури, духова оркестра „Сурма" під дир. проф. Задорного, бандуристи Микита Савченко з сином Юрком, пластуни та діти Ю.С.У.М-у.

ПОЧАТОК РІВНО О 5-ій ГОД. ВЕЧОРА.

В обох українських Церквах у цей день буде відслужена ПАНАХИДА за душі поляглих героїв в боях за Волю України.

До численної участи в святкуванні запрошуємо усіх Українців Джерзі Сіті та околиць.

Український Конґресовий Комітет
Відділ в Джерзі Сіті

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!
Товариство б. Вояків УПА при співучасті 2-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України, Осередку СУМА ім. Ген. Хор. Т. Чупринки, Українського Відділу АБН в Америці, Союзу б. Українських Політв'язнів, Т-ва Студіюючої Молоді ім. Міхновського
— влаштовує —

СВЯТО УПА

— яке відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 6-го ЛИСТОПАДА 1955
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
при 140-142 2-га Евеня, Ню Йорк
• ПОЧАТОК О ГОДИНІ 6-ій ВЕЧОРА. •

Українське Громадянство Ню Йорку та околиці запрошується численною участю прибути на свято і відзначити цей день початку Великої збройної боротьби українського народу проти двох окупантів — німецького і московського імперіялізмів.

Святочний Комітет

Увага! Українська Громада м. Нюарку, Н. Дж., й Околиць!
— влаштовує —
в неділю, 6-го листопада 1955 р. — год. 7-ма веч.,
в залі УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ — 180 Вільям вул., НЮАРК, Н. ДЖ.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В програмі: Американський і Національний гимни.
Святочне слово — мґр. І. Оверко.
Сольоспів: В. Цегельська — сопран, І. Самокіш — баритон. • Декламація — І. Кононіва.
Хор — „Трембіта" під дир. мґр. І. Городиського.
• При фортепіяні проф. Зоя Маркович. •

У 37-мі Роковини Листопада гідно та солідарно святкуймо визволення Західньо-Українських земель нашої Батьківщини з майже 600-ньої неволі.

Український Громадський Комітет Співпраці Організацій м. Нюарку.
Український Центральний Комітет Відділ УККА в Нюарку.

УВАГА! ШИКАҐО!
ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД при КАТЕДРАЛЬНОМУ СОБОРІ СВ. ВОЛОДИМИРА
— уряджує —

СРІБНИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ЮВІЛЕЙ

ДЛЯ МИТРОФОРНОГО ПРОТОІЄРЕЯ
ОМЕЛЯНА і пані МАРІЇ МИЦИК
в неділю, 6-го листопада 1955 р.
АРХИЄРЕЙСЬКУ СВ. ЛІТУРГІЮ
відправить Високопреосвященніший Митрополит ІОАН, Архиєпископ ГЕННАДІЙ і дооколичне Духовенство.
Після св. Літурґії в залі СВ. ВОЛОДИМИРА при 2250 Вест Кортез вул., в ШИКАҐО — відбудеться

ЮВІЛЕЙНИЙ ВЕСІЛЬНИЙ БЕНКЕТ

Бажаємо Дорогому Отцеві і пані Добродійці найкращих успіхів в іхньому дальшому подружньому житті.

Ювілейний Комітет

Увага! Вунсакет, Р. Ай., і Околиці! Увага!
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ — у Вунсакет, Р. Ай.
— влаштовує —
в неділю, 6-го листопада 1955 р.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В Українських Церквах відбудуться ПАНАХИДИ по поляглих Героях. О год. 3-ій відбудеться у залі при Українській Православній Церкві св. Михаїла, 74 Harris Avenue, Woonsocket, R. I.,

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

Промови, хорові співи, деклямації.

Запрошуємо Всіх Українців своєю присутністю звеличити це Свято.

Управа Відділу Конґресового Комітету, Вунсакет, Р. Ай.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ повідомляє, що

ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА

дня 5-го ЛИСТОПАДА НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

Товариство просить членів, які змінили свою адресу про це повідомити Товариство.

Управа Т-ва.

ВІДКРИТТЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ

Українська католицька церква Пресв. Євхаристії в Іст Кілдонен, Ман., Канада.

В неділю, дня 6. листопада, 1955, о год. 3 пополудні, Їх Ексцеленція Преосвященний Кир Максим Германюк,, ЧНІ. Єпископ Коадютор Українського Католицького Екзархату в Вінніпеґу, відправить Архієрейську Службу Божу, в сослуженні священства великого Вінніпеґу й околиць, й тим самим, доконає урочистого відкриття нової церкви в Іст Кілдонен, Ман.

Нова церква міститься всього шість бльоків на північ від старої церкви, що була збудована 1918 р., на розі вулиць Ватт і Манров. Добрим людям в Іст Кілдонен, Бог і Його Мати благословили в будові нового Божого храму, бо збудували його в дуже скорому часі: 20 червня 1954, ВПреподобний о. Канонік Филип Ру, ЧО., загальнознаний архітект наших церков у Канаді й Америці, що є також і архітектом цієї церкви, поблагословив площу під цю церкву. Будова почалася 21 червня 1954, угольний камінь нової церкви посвятив наш Архієпископ Кир Василій Ладика, при великому здвизі народу, дня 12 вересня 1954, і до кінця того ж року церкву здвигнули аж під дах. З весною 1955 знову почалася будова, так, що вже дня 29 травня, Преоссвящений Кир Максим Германюк, ЧНІ., довершив посвячення хрестів нової церкви, котрі й того самого дня заложено на три бані церкви.

Зараз церква цілком викінчена з-зовні, покрита міддю нашим бляхарським майстром зі Станиславова, п. Саварином Снігуровичем, всередині викінчена і готова вона до Богослужень. Церкву будував парохіянин п. Стефан Зуляк. Збудована вповні з цеґли, желбетону й найкращого матеріялу, довга на 116 стіп, широка на 34 стопи, в хресті 54, сидячих місць буде мати 350, на вигідних хорах 50 місць, кошт її по нинішній день є $125,000. Під цілою церквою є велика заля-авдиторія, що легко помістить 400 людей при столах.

о. Ігор Юрій Шпитковський, парох.

43 особи згинули в катастрофі літака в стейті Колорадо

Лонґмонт, Колорадо. — Пасажирський літак З'єдинених Повітряних Ліній ДС-43 експльодував під час лету, і в цій катастрофі згинули всі 43 особи, які були на літаку. Поліція негайно вислала амбуляиси на місце катастрофи, як тільки фармер Пол Нутсон повідомив її про цей нещасливий випадок. Фармер бачив, що літак горів в повітрі. Причина катастрофи невідома, бо погода була добра і не було захмарення. Досі вдалося знайти всі трупи, які перевезли до Денверу, віддаленого 35 миль від місця катастрофи. З літака не повідомляли про жадну небезпеку, з чого виходить, що катастрофа настала нагло й несподівано. Частини літака розкинені на пів милі коло фарми Джейка Гайла. Цей літак відлетів з Ню Йорку і причалював в Денвері. Дирекція З'єдинених Повітряних Ліній повідомляє, що на літаку були такі члени залоги: пілот — капітан Л. Г. Голл, помічник пілота Д. А. Вайт, пілот-інженер С. Ф. Артур та дві покоївки — Пеґґі Педікорд і Джакеліна Гіндс. Всі вони замешкалі в Сієтл, Вашинґтон. Прізвища пасажирів ще не оголошені.

Короткі Вістки

● **Австрійський парлямент** прийняв додаток до конституції, в якому говориться, що Австрія „навіки" залишиться „невтральною" країною. Такого бажали собі Совєти, і австрійські міністри зобов'язались до цього перед отриманням т. зв. державного договору про самостійність Австрії і звільнення її від окупації альянтами.

● **Австралійський парлямент** прийняв запрошення вислати до Москви офіційну делеґацію парляментарних послів. Подорож відбудеться між 20 ц. р. і 4 грудня ц. р.

● **Маршал Монтґомері**, заступник генерала Ґрунтера в головному командуванні збройними силами НАТО, приїде до ЗДА і відвідає в суботу президента Айзнгавера у шпиталі в Денвері.

● **Військовий суд** в Буенос Айресі позбавив військового звання бувшого диктатора Арґентини Хуана Перона і викинув його з рядів армії за численні злочини проти держави і суспільства.

● **Зорін і Кафтанов**, перший заступник міністра закордонних справ, а другий — заступник міністра освіти, — були єдиними репрезентантами совєтського уряду на прийнятті в турецькій амбасаді з нагоди 32-роковин проголошення Турецької Республіки. Відсутність інших високих совєтських достойників пояснюють нехіттю Совєтів до антикомуністичної Туреччини або поворотом до доби холодної війни, коли сов. достойники взагалі бойкотували такого роду прийняття.

● **Ерік Джонсон**, спеціяльний висланець президента Айзенгавера, який 9 тижнів провів на Середньому Сході на переговорах з Ізраїлем і його арабськими сусідами в справі будови великої греблі на Йордані, що заводнила б поважний кусень пустині, — вернувся до ЗДА і склав звіт з своєї місії м. ін. ґенеральному секретареві ОН Гаммершилдові. В теперішній атмосфері ненависти між жидами й арабами ніякого такого проєкту — пишуть часописи — не можна реалізувати.

МекКормек не вірить у перемогу Стівенсона

Елизабет, Н. Дж. — Провідник демократичної більшости в Палаті Репрезентантів конґр. Мек Кормек, Массачусетс, промовляючи на демократичному прийнятті в Елизабеті, сказав, що для нього не було б жадною несподіванкою, коли б Адлей Стівенсон не здобув більшости на крайовій демократичній конвенції, на якій вибиратимуть демократичного кандидата на президента. „Я очікую, сказав конґресмен, відкритої конвенції, яка буде дуже цікава. Маємо поважне число людей, які можуть бути добрими кандидатами". МекКормек хвалив губернатора Роберта Б. Майнера, і пригадував, що славний американський президент Вудро Вилсон також був губернатором стейту Ню Джерзі в роках 1910-1913. Губернатор Майнер, на думку МекКормека, здобуває собі славу і поза межами свого стейту, і тому цей конґресмен вичисляє його між можливими майбутніми демократичними кандидатами на президента (Гарриман, Майнер, Кіфовер, Рейберн і губернатор Мишіґен — Дж. Меннен Вілліямс).

В неділю, 6-го листопада 1955 р.,
в Православній Церкві св. Володимира в Ню Йорку (334 — 14th St., New York City), по Службі Божій відбудеться
ПАНАХИДА
за спокій душ св. пам'яті
Професора ОЛЕКСАНДРА ЛОТОЦЬКОГО
Його Дружини
ДОРИ ЛОТОЦЬКОЇ з Руденків
і їхньої доньки
кн. ОКСАНИ ТОКАРЖЕВСЬКОЇ КАРАШЕВИЧ
про що повідомляє Друзів і Знайомих
СИН

Посмертна Згадка

АННА МУРИКІН, членка Б-ва св. Димитрія, Відд. 288 УНСоюзу в Бетлегем, померла 26-го жовтня 1955 р., в 58 році життя. Походила зі села Шумячі, пов. Турка, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Петра, дві дочки Марію і Катерину і внуки. Похорон відбувся 28 жовтня при участи Родини, Членів і Знайомих з грек. кат. Церкви св. Йосафата на цвинтар св. Йосафата на вічний спочинок. — В. Їй П.!

ІВАН ЖУК, член Т-ва ім. І. Франка Відд. 334 УНСоюзу в Клівленд, Огайо, помер 21-го жовтня 1955 р. Покійний родився в селі Старява, пов. Добромиль, Зах. Україна. До Союзу і Т-ва вступив 1925 р. Брав живу участь у Т-ві і був 16 років рекордовим секретарем і два послідні роки надзирателем хворих. Полишив в смутку дружину Марію і діти Стефанію, Володимира і Мирона. Похорон відбувся 24-го жовтня з Православної Церкви і похований на Бруклин цвинтарі. — В. Й. П.!

Управа Т-ва

СТЕФАН КОЗАРТ, довголітній член Т-ва Запорозька Січ, Відділ 263 у Фултон, Н. Й., помер 26-го жовтня 1955 р., проживши 75 р. Покійний родився 1880 р. в селі Комнах, пов. Сенеш, Угорщина. Полишив сина Йосифа і 3 дочки: Юлю, Катерину, Анну і правнуків. Похорон відбувся 29. жовтня з погреб. заведення до римо- кат. Церкви в присутності Родини, Членів і Знайомих а відтак на цвинтар св. Марії. — В. Й. П.!

М. Співак, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Цікаве для старших чоловіків

Вітаміни й мінеральні води для спеціяльного вжитку людьми старшого віку — є вже відомі. Корисні висліди дають найбільшу заохоту людям, які є стурбовані і пригноблені своїм станом. Не потребуєте морочитися, що ви „старі", втомлені, не почувайтеся, що ви „скінчені" коли той стан не є функціональний, а просто викликаний браком B1, B2 niacinamide, або заліза тому, що тепер появився знаменитий і сильний засіб, який охоплює всі ті життьові елементи плюс 15 інших вітамін і мінеральних вод а все це тільки в одній капсульці. Все, чого потребуєте, це взяти одну з отих капсульок денно, щоб дістати певну скількість терапевтичних вартостей з деяких найважніших поживних складників, які витворюють енергію, відому чоловікові. Щоб дістати 50 штук запасу того препарату, вишліть просто поштою цю вирізку до TYNOL CO., Dept. 512, Box 321, Croton on Hudson, N.Y., а щоби мати певність напишіть друкованим письмом своє прізвище й адресу на обороті коверти. Пакунок буде доставлений поштою за післяплатою $4.48, що рівняється видаткові меншому як 10 центів денно себто досить мало, щоб видати їх для свого добра.

ТАРЗАН, ч. 3567. Добрий отвір.

TARZAN HEAVED WITH ALL HIS GREAT STRENGTH. SOON THE WOOD BEGAN TO GIVE WAY!
THEN HE LEAPED TO SAFETY WITH THE PLAQUE—
—JUST AS THE DAM BURST OPEN! IMMEDIATELY A WAVE OF GUSHING WATER SWEPT TOWARD THE SWAMP MEN

Напружившись, Тарзан підійняв засув вгору. Дерево подалося.

Тоді він скочив у безпечне місце з диском —

— саме в ту мить, як загата відчинилася! І враз повінь води линула на болотяних лю дей!